

Τὰ μέρη τοῦ ναοῦ

Ἀπὸ τὰ πρῶτα χριστιανικά χρόνια οἱ ναοὶ χτίζονταν μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ χωρίζωνται σὲ τρία μέρη : στὸ νάρθηκα, στὸν κυρίως ναὸ καὶ στὸ Ἅγιο Βῆμα. Τὸ κάθε μέρος τοῦ ναοῦ ἀντιστοιχοῦσε καὶ σὲ μιὰ κατηγορία χριστιανῶν.

Στὸ νάρθηκα ἔμεναν οἱ κατηχούμενοι, στὸν κυρίως ναὸ οἱ πιστοὶ καὶ στὸ Ἅγιο Βῆμα οἱ ἱερεῖς.

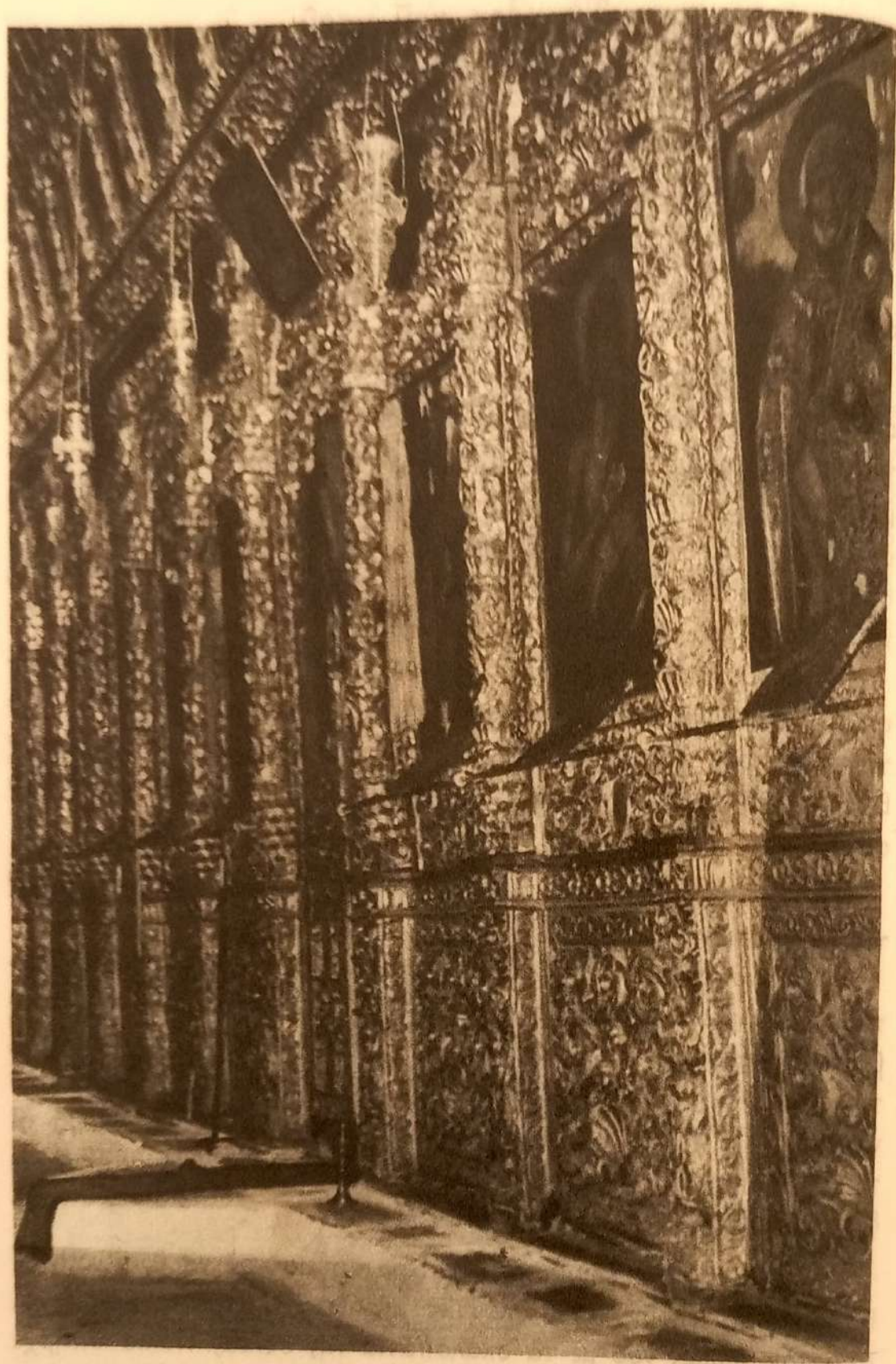
α' Στὸ νάρθηκα, ποὺ μᾶς προετοιμάζει γιὰ νὰ μποῦμε στὸ ναό, στέκονταν στὰ παλιὰ χρόνια σὲ ὀρισμένα σημεῖα τῆς θείας λειτουργίας οἱ κατηχούμενοι, ἐκεῖνοι δηλαδή, ποὺ, ὅπως εἶδαμε, προετοιμάζονταν γιὰ νὰ δεχθοῦν τὸ βάπτισμα. Μέσα στὸ νάρθηκα ὑπάρχει σχεδὸν πάντα ἡ « κρήνη » ἢ « φιάλη ». Ἦταν μιὰ μαρμάρινη λεκάνη, στὴν ὁποία ἔπλεναν τὰ χέρια τους οἱ χριστιανοί, πρὶν μποῦν στὸ ναό. Ἦταν μιὰ συμβολικὴ πράξη καθαρμοῦ ψυχικοῦ.

Στὸ νάρθηκα τῆς Ἀγίας Σοφίας ὑπῆρχε στὴν κρήνη ἡ περίφημη « καρκινικὴ ἐπιγραφή » (δηλαδή, διαβάζεται καὶ ἀνάποδα ἀπὸ τὸ τέλος πρὸς τὴν ἀρχή) « Νίψον ἀνομήματα μὴ μόναν ὄψιν », ποὺ θέλει νὰ πῇ : « Πλύνε τὰ ἁμαρτήματά σου κι ὄχι μόνο τὸ πρόσωπό σου ».

β' Στὸν κυρίως ναὸ στέκονταν οἱ πιστοὶ καὶ παρακολουθοῦσαν τὴς λατρευτικῆς τελετῆς (ἀκολουθίης).

Μέσα στὸν κυρίως ναὸ βλέπομε τὴ σολέα, ὑπερυψωμένο ἐπίπεδο, ποὺ χωρίζει ἀπὸ τὸ Ἅγιο Βῆμα, τὸν ἁμβωνα, ποὺ ἀνεβαίνει ὁ διάκονος γιὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ Εὐαγγελίου, τὸν ἐπισκοπικὸ θρόνο, τὰ ἀναλόγια, ὅπου βρίσκονται οἱ χοροὶ τῶν ψαλτῶν, τὰ στασίδια, οἱ θέσεις τῶν πιστῶν. Εἶναι ἀκόμα οἱ πολυέλαιοι, τὰ μανουάλια, τὰ καντήλια καὶ τὰ ἑξαπτέρυγα.

γ' Στὸ Ἅγιο Βῆμα, τὸ ἱερώτερο σημεῖο τοῦ ναοῦ, μένουν οἱ ἱερεῖς καὶ ἐπιτελοῦν τὴς ἀκολουθίης τῆς θείας λατρείας. Χωρίζεται ἀπὸ τὸν κυρίως ναὸ μὲ τὰ σκαλοπάτια τῆς σολέας. Παλιὰ ὑπῆρχε ἓνα χαμηλὸ κιγκλίδωμα, ποὺ σιγὰ σιγὰ πῆρε τὴ μορφή τοῦ σημερινοῦ ὑψηλοῦ εἰκονοστασίου ἢ τέμπλου, ποὺ χωρίζει τὸ Ἅγιο Βῆμα ἀπὸ τὸν κυρίως ναὸ.

Τὰ ξυλόγλυπτα τέμπλα, πού χωρίζουν τὸν κυρίως ναὸ ἀπὸ τὸ Ἅγιο
Βῆμα, εἶναι ἀληθινὰ ἔργα τέχνης